

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foae socială-culturală. Apare în fiecare Sîmbătă.

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Paștile.

Cînd firea întregă se trezește, ca dintr'o moarte, din amorțala în care a ținut-o încătușată urgia ernii, și din sinurile Pămîntului izbucnește cu putere o nouă viață care năzuește spre lumină, — de pe buzele creștinilor răsună salutul strămoșesc! *Christos a înviat!*

Cîtă înțelepciune, cîtă mîngîiere, cîte nădejdi se desprind din aceste cuvinte! Dar cît de mare este astăzi numărul celor ce rostesc inconștient, și al celor ce totați de inconștient le răspund: *Adevărat a înviat.*

Prin deasa folosire, prin obișnuință, toate devin banale, toate se tocesc. Viața nouă trebuie turnată în formele vechi, căci altcum ele rămîn niște lucruri moarte. Și ce adînc înțeles au cuvintele: *Christos a înviat!*

Cursul vremilor, ocîrmuite de legile neînțelese ale ziditorului ne spune că dela înălțimile ameteitoare pînă la cari s'a înălțat omul, trebuie să se prăbușească earășii în pulberea din care și-a luat ființa. Și căderea totdeauna e mai repede decît înălțarea. Asta a fost soarta tuturor neamurilor ce s'au perindat pe rotogolul pămîntului. Și asta e și soarta celor de azi. Vedem cum sub ochii noștri se primenește viața popoarelor.

A fost o vreme, cînd se umpluse măsura păcatelor, cînd nu mai era nimic sfînt, mare, sublim, cînd răutatea se părea că o

s'ajungă stăpîna lumii întregi. Din haosul acestei lumi s'a întrupat idealul, *Omul* cel mai mare dintre fii oamenilor, care a rostit cuvîntul său creator: *Să fie lumină!*

Răutatea s'a năpustit cu înverșunare asupra Binelui. Invingerea ei era sigură. *Juda* „fiul viperilor cari au mîncat mana în pustie“, *tradarea* scîrboasă, a ajutat biruința răului. Gura mormîntului s'a deschis și a înghițit idealul, viața, dreptatea și adevărul. Dar puterea morții a fost călcată prin moarte, porțile iadului s'au sfărîmat și din întunerecul neființii a ieșit Lumina. „Era lumina cea adevărată care luminează pe tot omul ce vine în lume“... Și cînd poporul cel fără de lege, care deatîteaori s'a răzvrătit împotriva Stăpînului de sus, prăznuia *tre-cerea* sa din Egipt, *Paștile, sărbătoarea scă-pării din robie*, — cei puțini „aleși“, cărora „le-a dat stăpînire să se facă fii ai lui Dumnezeu“, vestiau într'una a sîmbetelor, în prima zi a săptămîinii, o nouă sărbătoare: *Ziua Învierii, Paștele cele noui, Paștile cele mari și sfinte*; praznicul scăpării de cea mai amară robie, din robia întunerecului și a morții, ziua cea mare în care lua ființa crezul milioane-lor de împilați și obișnuiți: *Hristos a înviat!*

Cu „nădejdea învierii și a vieții“ în suflete să rostim și noi, cu inimile înălțate și gîndindu-ne la adîncul înțeles al lor, cuvintele: *Hristos a înviat!*

Lupta între bine și rău, între adevăr și minciună, între întunerec și lumină, se con-

tinuă și astăzi. Luptă grea și deznădăjduită, care nu va avea sfîrșit cît va exista și omnia, pentru că totdeauna păcatul își va avea uneltele sale. Odraslele de iscarioți nu vor peri nicicînd. Ear sămînța fariseilor nu se va putea stîrpi cu desăvîrșire. Totdeauna se vor afla printre oameni ceice vor repeta strigătul: *Răstignește-l, răstignește-l!*

Cînd vedem, cum și în zilele noastre dreptatea e călcată în picioare, adevărul e schimonosit de meșteșugurile minciunei, cinstea și omnia tirite în noroi, virtutea strivită, idealul răstignit pe cruce, viața și libertatea îngropate în mormînt, ear viclenia și tirania bătîndu-și joc de vrednicia ființei omenești, — amariți pînă în adîncul sufletului ne întrebăm: Pănăcînd? Sintem rînduiți noi de Pronie să nu mai vedem niciodată ivindu-se pe cerul înnorat de suferințele noastre Soarele învingător, Soarele dreptății? Asta nu se poate. Insași firea ne arată că întunerecul trebuie să facă loc luminei, și lungii amorțeli de eamnă trebuie să-i urmeze înflorirea primăverii. Răstignirii și înmormîntării trebuie să-i urmeze *ziua cea mare a învierii*, trecerea dela viața aceasta de suferinți la o *viață nouă*, cînd și noi vom putea prăznuia „Paștile cele mari și sfinte“, *Paștile noastre ideale*, într'o împărăție fericită și veșnică. În așteptarea acestei zile mari, a acestui praznic al nădejzii și al idealului — care va sa vină, să ne salutăm unii pe alții cu strămoșescul salut: *Hristos a înviat!*

Petrache.

FOILETON.

In seara învierii.

Doi călători, fără traistă și fără toiag de călătorie, trec dealungul șoselei ce duce, prin valea dintre munții Efraim și Iudea, dela Ierusalim spre Ioppe. În cea mai mare zi, din cîte a văzut vreodată lumea, cei doi călători părăsesc orașul în care în cele din urmă zile s'au petrecut atîtea lucruri înfiorătoare. Pareă vād și acum cu ochii sufletesți înțiplările zilelor trecute. Cît de frumoasă a fost Dumineca aceia dela începutul primăverii, cînd Domnul și-a făcut intrarea sa triumfală în Ierusalim! Strigătele de bucurie ale mulțimei le sună și acum în urechi. Veșmintele zac așternute pe drumul acoperit de pulbere, strada e plină de stîlpări verzi. „Osana, mărire lui Dumnezeu celui din înălțime! Acolo vine împăratul, care va scăpa poporul de jugul străinilor! Vremuri fericite pentru țară! Binecuvîntat fie împăratul cece vine întru numele Domnului! Osana, mărire lui Dumnezeu celui dintru înălțime!“ Bărbați și mueri, tineri și bătrîni, aleargă și saltă de bucurie. Din case năvălește mulțimea oamenilor, — orașul întreg e în mișcare. Prin sufletul celor doi trec fiorii bucuriei cu care Sionul, într'o beție de însuflețire, a primit pe Mintuitorul său.

Și astăzi? — Împăratul lor e mort. Cu ochii lor au văzut, cum Ierusalimul a pironit pe cruce pe cel primit cu atîta însuflețire. De-acum și-au pierdut razimul; niciodată nu vor mai vedea pe iubitul lor învățător și Domn; deacum nu vor mai auzi cuvintele lui blinde și mîngăitoare, nici nu vor mai privi ochii aceia frumoși din cari se

revărsa atîta seninătate. Mort! — Cuvîntul acesta ia în fața lor proporțiile unui uriaș puternic și neînvinș, care le strîvește toate nădejdiile și le pricinuește rane adînci.

Cum să mai petreacă ei în orașul care a tolerat și a făcut toate acestea? Din oricare parte, unde își îndreaptă privirile, se ivesc icoanele dureroase la cari au fost martorii oculari. Colo se întinde grădina tăcută cu arborii ei, prin frunzele cărora șoptește adierea lină a primăverii. Nu povestesc ei despre ceasurile dureroase, în cari Isus se lupta cu sine și se ruga Tatălui, cînd au venit asupra-i cele înfricoșate? ... Dincolo se ridică palatul pretoriului, unde învățătorul a fost bătut și bațocorit... Pe colo duce strada în care corpul lui, slăbit de ranele morții, s'a prăbușit sub povara crucii... Mai incolo, deasupra tuturor — Golgota, crucile, întunerecul... Cum li-se rupe inima de durere! Deaceia — afară! Afară din acest oraș alurisit, afară din aceste străzi înguste, năbușitoare!

Ei întore spatele cetății ucigașe, — poate că vor afla afară, la țară, în liniște, alinare durerilor chinuitoare.

Poarta cetății zace deja îndărătul lor. Pe drumul de țară, pașnic și liniștit, călătoresc, tăcuți și îngîndurați, spre Emmaus, micul sat din valea dela capetele munților Efraim, cale de 2 ore dela Ierusalim. Soarele se apropie de culmile munților. Coastele sînt îmbrăcate în verdeață, valea acoperită de flori. Din frunzișul codrilor răsună cîntecul vesel al paserilor. Un fel de vrajă plutește peste cîmpii și peste dumbrăvi. Dar toate acestea nu află răsuneț în sufletul celor doi călători. Gîndurile stășietoare cari le torturează sufletele

n'au rămas în orașul blăstămat, ele îi însoțesc în drumul lor. Inima li-e plină de durere. Ca un uriaș li-se pune în cale întrebarea: Dece s'au petrecut toate acestea? Un împărat, un Făcător de minuni, un Erou, și — un astfel de sfîrșit?

Tăcerea devine prea apăsătoare. Durerea le dezleagă limbile. — O tană e moartea lui Isus pentru amîndoi, ceva necuprins de minte, un lucru neînțeles, înunecat.

Colo la marginea orizontului soarele dispăre ca un glob de foc însingerat. Umbrele însărării învăluie pe cei doi călători singuratici. Întunerecul crește înjurul lor. Și întru cele dinlăuntru ale lor e întunerec, noapte întunecoasă, nicio speranță, niciun drum...

Dar... din umbrele amurgului se aude, dîndărătul lor, răsunețul unor pași, — un călător ca și ei. Poate — vreun pelerin care se întoarce acasă dela sărbătorile Paștilor. Au înțiluit astfel de peregrini și azi în oraș. Străinul li-se asociază, fără să le întrerupă tăcerea cu care îl înțilpină. Aerul de oboseală și de întristare al lor îi tradează străinului că griji mari apasă asupra celor doi soți de călătorie.

— Dece vă chinuiți cu gîndurile, dece sinteți triști? — întrerupe tăcerea glasul blind al străinului.

Sinceritatea și compătîmirea acestui necunoscut deschide inimile celor îngrijorați. Trista istorie a Domnului și învățătorului lor, sfîrșitul lui înfiorător, îndoiala lor, frica, deznădejdea, toate le desfășură înaintea ochilor străinului. Îi povestesc și știrea ce o lășisera niște mueri cari au fost desdedimineață la mormînt, și de pe buzele lor răsună mîhnirea amară! „Dar

Christos a înviat!

Să învie neamul creștinesc și să se risipiască vrăjmașii lui. Să se risipiască întunecul neștiinței, să peară din suflul acestui neam atâtea patimi, atâtea josnicio și s'apuce pe căile luminate ale unei reînvieri morale și materiale.

Voii, vulturii, cărturarilor poporului, în această aleasă și sfântă zi, avințați-vă pe o clipă cu gândul către o înălțime mai senină... Aruncați de-acolo o privire peste neamul vostru pironit de glia strămoșească. Puneți degetul pe ranele poporului și juruiți-vă toată ființa întru a-l duce la înviere!

Deschideți boierii porțile împărăției adevărului, rupeți cătușele patimilor de pe suflul acestui neam oprost, ca să intre împăratul mării. Detronați fărâdeleaga, ca să răsără în inimă soarele dreptății!

Voii, doftorii ai sufletelor, și toți pe cîți un Dumnezeu și o tradiție ne unește, veniți să răsturnăm peatra necredinței de pe suflul poporului. Nu cu fariseism, cu fraze goale, ci cu faptele dragostei să pășim în mijlocul lui, ca astfel să reînvie credința din bătrîni, risipind întunecul ce-l ține în stăpînire.

Mintuitorul a fost răstignit pe cruce, dar earăși a înviat pentru scaparea omenirii cufundată în păcate. Să ne întindem și noi brațele, nu ca să fie pironite, ci ca să ducem la înviere poporul și să-l zmulgem din materialismul ce-i ține inima înlănțuită de glie, să-i înălțăm gîndirea de pe pămînt la cer, să-l scoatem din moarte la viață. Veniți să-l adăpăm, nu din peatră steapă, ci din inimă înfocate de dragostea lui D-zeu și a deapropelui, să-l adăpăm din izvorul neștriciuni, curățindu-i simțirile și așezîndu-l pe o temelie morală.

Aruncați o privire peste pămîntul locuit de Români... Neamul nostru, în goana

neună a patimilor, în zbiciuirea vremilor grele, începe a-și perde tot rostul...

Cică „Bănatu-i fruncea“ ...

Priviți, materialismul, sectarianismul, socialismul, necredința, concubinajul, căutați la generația ce acum se ridică din coapsele corupției, ori plimbați-vă ochii pe alte tărîmuri: mergeți spre Maramurașul ce-și doarme somnul de moarte, veniți înjos pe Someș, pe Murăș, pe Olt, și veți vedea cum poporul românesc cu sudoarea feții sale câștigă pentru sine mălaiul, ear pentru alții pînea de toate zilele. Cu adevărat putem zice:

„Vai de el, Român săracul,
Cum dă tot 'napoi ca racul“.

Înainte dar' în numele celui ce a învins moartea. Preoți cu crucea'n frunte! Să începem, să facem, să învingem, ș'atunci cu adevărat vom putea cînta și noi cu biserica: „Aceasta este ziua care a făcut-o Domnul să ne bucurăm și să ne veselim într'însa“. Atunci cu tot dreptul vom putea mărturisi și despre neamul nostru: Adevărat c'a 'nviat!

Vioara lui Porumbescu.

O tînără odraslă, fiul de 12 ani al surorii marelui nostru compozitor, care purtînd și numele lui *Ciprian Porumbescu* și care promise a și călca în urmele unchiului său, a ajuns în posesia violinei, de care stăpînul ei de pîn'acum, compatriotul nostru medic loc. colonel Dr. *Gheorghe Crăiniceanu* s'a despărțit, scriind d-nei Marioara Rațiu, născ. Porumbescu următoarele rînduri:

„...De multeori, în amurg, cînd nu-i vine încă omului nici a aprinde lampa, nici, mai ales ca oculist, a citi la o lumină neîndestulitoare, luam vioara și repetam bucăți studiate în conservator, dar mai ales de cele compuse, pe înșai această vioară, de fostul ei stăpîn și mare geniu muzical. Adîncindu-mă tot mai mult în aceste compozițiuni, mă adînciam totodată și în întunecul serii, satisfăcut ori extaziat, o luam din mînă, fie că o așezam frumos în cuția ei fie că o aruncam pe patul moale, ca pe un copil alintat ce îl mai trîntești cîteodată pe

pat din șagă; mai totdeauna vioara cădea pe moale. Eticheta de pe interiorul fundului, arată originea și timpul ei, adecă: „Cremona 1626“.

„Mărturisesc, că în timpul din urmă n'am mai cîntat mult pe Cremona lui Ciprian; dar junele Ciprian va reface ceiace întrelăsasem eu — custodele fidel al acestui tezaur — va face să iese la iveală acel sunet dulce, de salon, dar nu așa de țipător, cum îl au cele mai multe violi de cremona: va face să răsune înaintea unui auditor cit mai mare, cum resuna odinioară pe malurile mărilor Italiei, de încînta visătorii din diferite zone ale lumii...“

Dr. Gh. Crăiniceanu.

IGIENĂ.

Boalele molipsitoare.

„Paza bună trece primejdia rea“.

Prin mai multe măsuri ce s'ar putea lua, multe din boalele molipsitoare s'ar putea înlătura și de multe neplăceri, primejdii și dureri ar putea scăpa sătenii noștri. Măsurile acestea se pot reuma la urma urmei în curățenia corpului omenesc și a tot ceiace înconjoară pe om.

Este oare o greutate prea mare, ca să se îndrumeze sătenii noștri spre o nouă viață, viața curată trupească și sufletească? Răspund fără multă vorbă, că nu. Nu este nicio greutate, căci în vara anului 1910 cînd primejdia holerei ne amenința, cu toții am văzut satele noastre schimbate, cu toți am văzut casele curate și îngrijite, ogrăzile măturate, ulițele din sate curățite de bălării și de gunoae, pecînd mai toate orașele înglotau tot în murdăria obicinuită.

Comparația aceasta ne arată, că sătenii noștri sint destul de ascultători și supuși, și că multe lucruri folositoare se pot face.

Rămîne de hotărît cine să înceapă noile îndrumări. Desigur, că medicul singur, orcîta bunăvoință ar avea, nu va putea face mare preschimbare. Trebuie conlucrarea sinceră, însoțită de dragostea neșarmurită de aproapele său, a tuturor fruntașilor și conducătorilor satelor.

Capul administrației cu toate ajutoarele sale, medici, învățători, preoți, gospodarii, fruntașii din sate, cu toții trebuie să lupte deopotrivă, pentru o nouă preschimbare a vieții satelor noastre. Și ce frumoasă ar fi această luptă în tovarășie și cît

pe el nu l-au văzut, nu l-au aflat!“ Sărmanii învățăcei! Parc'ar zice străinului: Noi stăm în fața unei enigme. Unde e dezlegarea ei? Unde vom afla scapare din această rătăcire?

Străinul ascultă în tăcere și în liniște povestirea celor doi. Întunecul ce crește îi ascunde trăsăturile feței. Earăși tăcere, tăcere înăbușitoare, înfiorătoare, — la un răspuns nici nu s'au așteptat învățăceii. Cum să le înțeleagă străinul durerea lor? Cum să le dezlege el enigma? Dar... deodată le răsună în urechi cuvintele străinului:

— Nu trebuia oare Hristos să sufere toate-acestea, ca să intre în mărirea sa? Nu stă scris așa în proroci? Cercați scripturile, citiți-le, credeți cuvintele lor, și atunci veți dezlega enigma. Altcum sinteți ca niște oameni nepricepuți, și nicicînd nu veți afla calea care să vă scoată la lumină din rătăcirea deacum.

Uimiți ascultă cei doi cuvintele străinului, afit de binecunoscător al scripturilor. Deodată parcă li-se trezește conștiința; ideile se sporesc una din alta, întunecul din suflete se luminează, enigma începe a se dezlega. Li-se pare că nici n'ar fi pierdut pe Domnul. Uitați de sine ascultă cuvintele străinului, cum deatîteaori ascultau cuvintele Învățătorului. Acum înțeleg ei: Prin cruce la coroană, prin moarte la viață! Da, acestea toate așa trebuiau să se întimple. Spațul și timpul dispar dinaintea lor...

Eată însă, că au ajuns la ținta călătoriei lor: sătulețul Emmaus dormitează în liniștea înserării. Peste puțin ajung la ospătărie, unde învățăceii voesc să rămînă peste noapte. La ușa ospătăriei străinul vrea să se despartă, dar ei nu-l lasă. Necunoscutul le-a devenit prieten bun, despărțirea le cade atît de greu.

— Rămîi cu noi, că e înserat și s'a plecat ziua. Necunoscutul le împlinește dorința. Cina simplă e pregătită numaidecît. Oaspele ia locul tatălui de familie... Ora asta a cinei răscolește și mai puternic aducerea aminte a celor doi, și ei se simt cuprinși de o dulce duioșie. Deciteori n'au

văzut ei în ora aceasta pe Învățătorul cum își uita de greutate zilei în convorbiri înălțătoare de suflet, cînd El, înviorat de cîteva picături de vin, le vorbia despre rodul viței pe care îl vor gusta toți împreună în împărăția Tatălui. Gestul cu care El, după obiceiul tatălui de familie, binecuvînta și frîngea pînea pentru a o împărți cu ei, le-a rămas adînc întipărit în minte. Cuprinși de duioșia aducerilor aminte, ei nu mai văd în necunoscut pe străinul de pe cale, ci pe Isus, care le împarte pînea. O lumină nouă strălucește în sufletele lor, ochii lor acum se deschid și văd curat: Este El, învățătorul, care le întinde pînea, cum a făcut-o de atîteaori; Domnul și Învățătorul le grăia pe cale cuvintele de mîngăiere. El nu e mort; El e viu, trăește — un strigăt de bucurie răsună din pepturile lor... Dar necunoscutul dispăruse.

Cînd și-au venit în fire, erau singuri; dar în sufletul lor simt bucuria Paștilor, bucuria învierii. Ei au văzut de Domnul.

— Nu simțim noi ceva deosebit? Ți-aduci aminte cu cîtă ardoare bătea inima noastră, cînd ne vorbia pe cale și cînd ne explica scripturile?

— Și prorociile pe cari ni-le-a pus înainte, dovedesc că Hristos trebuia să pătîmiască, pentru că să intre în mărirea sa. Nu l'ai recunoscut în frîngerea pînei?

— Hristos a înviat! L-am văzut cu ochii noștri. Îndărăt — la Ierusalim, unde ceilalți învățăcei se torturează de aceleași chinuri sufletești, ca și noi pîn'acum!

Afară e noapte. Stelele cu sclipirea lor lină privesc la doi călători cari se întorc îndărăt în oraș. Cîtă deosebire între drumul lor de acum și între cel de mainainte cu cîteva ore! Atunci: strălucire și lumină înjurul lor, dar noapte adîncă în suflete, și acum — noapte împrejma lor, dar lumină în sufletele lor. Luminile Ierusalimului ce lucesc în noapte, nu mai vorbesc despre orașul blăstămului, ci despre cea mai strălucită învingere a veacurilor.

P. Bizerea.

O înviat întru mărire.

Christos grăia cătră popor,
Cînd el ca om a viețuit:
Dzic voauă pacfe tuturor,
Iubiți-vă, eu... v'am iubit.

Nu strîngieț numa la comori,
Rîmnind tot la măriri deșarce,
L'agoniselî fără sudori
Și fără pic dă gireptace.

Că miluind domnu Christos
Pră ai săraci, și pră păscarî,
Arată pilge cu folos,
La toț, și — domnilor ai marî.

Popoarâlfe îi așcernîau
Pră calie veșmîncelie lor,
Cîntînd Osana, să închinau
Toț domnului al tuturor.

Dar fariseii n'au voit
Că agevăru să trăiască;
Ei făr' șfială-au legiuit
Că pră Isus să-l răstîgnîască.

Atotstăpînu o răbdat
Pră cruce dă l-or pironit;
Și soarelîe s'o 'ntunfecat,
În chinurî cînd l-or omorît.

O pildă sfîntă ne-o lăsat:
Să învățăm toace-a răbda,
Dar cînd și groapa ț-or săpat,
Pucerea 'nsus a-ț arăta.

Că și pucernicu Christos
Nu o rămas în umilire,
Ci dintru alfe mări dă gios
A înviat întru mărire!

Ilie Crăciunel.

de îmbucurătoare ar fi roadele acestei munci. Pusu-și-a cineva întrebarea, dacă e firesc, ca satele noastre prin poziția ce o au și prin întreaga lor întocmire, pot să fie așa de năpraznic bîntuite de boli molipsitoare, cum au fost și cum sînt? Mie mi-se pare acest lucru tot așa de nefiresc, dupăcum mi-se pare creșterea pelagrosilor într-o țară agricolă, în care pelagrosii produc acel grâu frumos, menit să hrănească locuitorii statelor străine.

Este ceva putred în întocmirea vieții noastre sociale și economice.

Putregaiul acesta trebuie stîrpit. Inceputuri de preschimbări s'au făcut în timpul din urmă, dar reforme mari, care să transforme complect viața noastră, nu a cutezat să facă nimeni. Printr-o preschimbare totală a vieții noastre sociale, satele noastre ar căpăta un avînt puternic, lumina se va face tot mai multă; conducătorii ai destinelor satelor ar fi aleși oameni de seamă, cari ar ști că atîta timp ar fi reprezentanți, cît timp ar fi oameni de muncă cinstită, și nu ar putea avea decît sprijinul mulțimei, ear nu numai sprijinul cîteunui singur om din sat.

Atunci numai s'ar putea începe o muncă serioasă și rodnică, atunci s'ar da o organizație serioasă la sate, atunci ar dispărea bolile molipsitoare, și împreună cu ele, multe din nedreptățile ce se fac în timpurile noastre.

Primarul din sat, alesul obștei locuitorilor, în cele mai multe cazuri este omul cutărui frunțaș, care are tot interesul să aibă în fruntea comunei pe omul său, ca să-și poată face interesele neînturburată. Și astfel am putut vedea hrînindu-se muncitorii în timpul verii în teuci săpate într'un trunchi de copac, care eara-vara șade întins afară și care nu se mai curăță niciodată.

În chipul acesta ne putem ridica și mai departe pentru a arăta, că satele au rămas și vor rămînea în părăsire, că o sevă puternică de viață nu se poate revărsa și asupra satelor.

E prea puțin interesantă această clasă, ca să ne ocupăm de ea. La masa noastră bogată invităm numai pe cei folositori nouă, și dacă din întâmplare, ne vor rămînea fărîmături, atunci le vom azvîrli și celor mulți.

Cu această stare de lucruri, bălțile stagnează prin sate și frigurile otrăvesc organismele sătenilor, ulițele sînt nepetruite și pe timpuri ploioase numai poți umbla prin sate; hrana e păcătoasă, căci săteanul în multe cazuri nu mai are puțința să-și pășuneze nici o vacă cu lapte. Germeții boalelor

molipsitoare găsesc teren prielnic pentru dezvoltare, poporul stă în întuneric, căci la lumină nu se pot face atîtea lucruri ca la întuneric, și mașina neadevărului își urmează rotațiunea mai departe.

Eată de ce cred eu, că medicul nu poate face adevărata medicină preventivă. Satele noastre trebuie preschimbate, pentruca boalele molipsitoare să scadă și să dispară. Legătura lor cu starea actuală e vădită și măsurile sanitare trebuie puse în legătură cu unele preschimbări sociale și economice.

Dr. I. Bordea.

ECONOMIE.

Primum spre publicare următorul:

Aviz.

În luna trecută a. c. am fost înștiințat pe calea presei publicului nostru interesat, că inteligența română din Timișoara a decis în principiu înființarea unei societăți de ajutorare pe baza reciprocității, și l-am recercat, că până la înființarea acestei societăți românești, să nu se angajeze la societăți străine, ci să se rezerveze pentru societatea proiectată de noi.

În urma acestei înștiințări ni-s'au cerut din mai multe părți informațiuni asupra proiectatei societăți, ba ni-s'au pus chiar în perspectivă din diferite ținuturi românești intrarea de membri în massă la proiectata societate.

„Revista Economică“ din Sibiu, în Nr. 13 din a. c. a declarat însă mișcarea noastră de o ni-zuință centrifugală, aptă spre a produce disolidarizare pe terenul nostru financiar-economic și spre a face concurență înființîndei bănci de asigurare românești „Fortuna“.

Deși noi nu am putut împărtăși aceste vederi, am declarat tot în presă, că întrucît „Fortuna“ va lua între ramii săi de operațiune și asigurarea zestre pentru fete și a unei sume pentru etablarea băieților deveniți majoreni, ramii cari erau susceptivi în programul proiectatei noastre societăți, noi, ca să nu fim bănuși de năzuințe centrifugale și disolidarizare pe terenul nostru economic-comercial, abținem dela proiectul nostru.

La aceasta tot „Revista Economică“, organul oficial al „Solidarității“, subț a cărei egidă se înființează „Fortuna“, în Nr. 15 din 8 April a. c. a declarat, că „asigurările de zestre pentru fete și de spese de etablare pentru băieții ajunși la majore-

nitare, în că se vor cultiva din partea „Fortunei“, prin ce realizarea proiectului nostru nu mai formează o necesitate pentru publicul nostru.

Indemnăm deci pe toți ceice au manifestat un interes deosebit pentru proiectata noastră societate, să mai aibă puțină răbdare până la înființarea faptică a „Fortunei“, cînd apoi li-se va da posibilitatea de a se pune în contact direct cu „Fortuna“, care cultivînd toți ramii de operațiune luați în programul nostru, va satisface pe deplin, culant și sigur, toate trebuințele de asemenea natură a publicului nostru.

Aceste informațiuni serviască și ca răspuns tuturor aceluia, cari interesîndu-se de proiectul nostru, acum abandonat, au cerut dela subscrierul diferite lămuriri.

Dr. Aurel Cozma.

FELURIMI.

Om mașină. Un anumit Widmann din Berlin a pregătit un om compus din mașinării, care poate răspunde la întrebări și la porunci, umblă, șade, ride, eîntă, flueră etc. Făcătorul lui i-a dat numele de Occultus.

Intunecime de soare. În noaptea dintre 28 și 29 April, pecînd vom dormi mai bine, va avea loc unul din cele mai interesante fenomene cerești — o întunecime totală de soare.

Dar să ne explicăm. Cine nu știe, că pecînd noi, de pe fericitul ăsta petec de pămînt, avem noapte, pe partea opusă a pămîntului e ziua. Acolo va avea loc întunecimea pomenită de soare.

Această întunecime se va vedea din Australia, de pe Oceanul-pacific și din partea de meazăi a Americii-nordice. O vor vedea poate mulți din țărani noștri plecați la America.

Pe aici demult n'a avut loc interesantul fenomen ceresc și cît vom trăi, ceice sîntem azi în viață, nici nu va avea loc, dacă vom șede tot pe acasă. O întunecime totală de soare se extinde pe o frînghie abia de cîteva zeci de kilometri lățime, deaceia e fenomenul așa de rar. Pentru ținuturile învecinate cu acea frînghie, are loc întunecimea parțială de soare, dar acest fenomen nu poate fi nici comparat cu întunecimea totală. Deaceia va trebui să ne zmulgem nițel rădăcinile din glie și să ne mai mișcăm, dacă voim să putem admira una. Cea mai de aproape va avea loc la 17 April 1912 în Spania, apoi una în 21 August 1914 pe peninsula scandinavică, Rusia etc. I. Corbu.

Din satul meu.

E ziua sfințelor Paști. Zi de dragoste în care cerul să îmbrățișeze cu pămîntul. Ziua păcii în care și-n cel mai umil bordei se scoboară o rază de fericire, se uită amarul zilelor negre. Numai din casa lui Necolae din Livadă suflarea rece a morții a scos fericirea, a stîns viața soției și a mamei iubitoare. Adevărata Vinerea patimilor a ajuns Necolae, și-n ziua învierii el trebuie să-și pogoare nevasta în pămînt.

Cei trei pușori, lipsiți de sinul mamei iubitoare, cu ochii scâlțați în lacrimi, și copleșiți de jale, caută la trupul rece al aceleia, care mai erî-alaltăeri cu o nespūsă dragoste îi îmbrățișa și îi dezmerda. Necolae privește lung la ei... I-se strînge inima de durere, vrea să îi mîngăie, îi strînge la pept, se face a le zimbi, dar vede că sinul mamei nu-l poate suplini nimic p'astă lume. Din nou i-se varsă peste inimă potopul durerilor, trimite fetițele p'afară și se sloboade din greu, plin de durere pe peptul fără viață al moartei...

Vestea tristă a îmbrăcat satul întreg în jale. La început nu credea nimeni, dar cînd dăngănitul trist al clopotelor zgîndăra liniștea văzduhului, să porniră muerile în cete spre casa din livadă...

— Vezi, soro, ce-î omul pe pămînt. Ne părăși Victoria în floarea vieții, și uite amărîta aia de babă din Părău de cinci ani își roagă moartea — înzadar.

— Așa în pripă — răspunse alta — să moară o muere ca un zid.

— Apoi să te mai încrezi în viață, vecină? Cuminte-a fost și bine a zis cine-a scris în carte că omul e ca earba și zilele lui ca floarea cîmpului pe care o culcă coasa la pămînt cînd e mai frmoasă.

Încă la Florii a fost la biserică și s'a cuminecat de sfințele sărbători. Nu și-a adus aminte că nu va mai ajunge sfințele Paști. Nu

și-a adus aminte Mercurii că pita ce o frămîntă, i-o fi de comîndă.

— Cică i-a venit rău dela inimă, cum a stat tot plecată lingă cuptor. Joi a șezut toată ziua în pat și Vineri — a fost moartă.

— Sărmanul Necolae, ce zi de Paști a mai ajuns. Și dacă i-ar fi mai mărișoare fetițele, dar au rămas sărmanele blăjine ca trei turtulele. Știu că vor face ele ce-or putea că Victoria — fie ertată — nu le-a crescut cu minile'n sin, nici pe drumurile satului. A fost o mamă de carî puțin. De i-ar fi lungit D-zeu viața, barem trei-patru ani, păn' mititețele ar mai fi izbutit.

Soarela s'a înălțat sus la mijlocul cerului și par'că stă să aprindă pămîntul în dugoarea razelor înfocate. În mareața biserică a naturii domnește o liniște sărbătorească. Creștinii au ieșit dela biserică și mai liniștiți, mai curați la suflet decît orcînd, împraștiindu-se în tacere pela căsuțele lor umilite.

Sunetul jalnic, plîngător, al clopotelor deșteaptă sătuțul. Pornește încetinel mic și mare, ca în ziua învierii să ia parte la înmormintare...

În livadă a amuțit și cîntecul paserilor. Mulțimea îmbrăcată în negru, a umplut oborul și a cuprins și drumul. O tăcere ca în biserică...

Patru bărbați vînjoși scot din casă sicriul greu, urmat de cele trei fetițe și soțul, ieșit par'că din mormînt.

Mica Dafina, abia de șase anișori, caută cu ochii mari la atîta lume ce se adunase la casa lor. Mititica încă nu-și putea da seamă ce înseamnă a fi lipsită de mamă. Dar pricepea mulțimea, și ochii tuturor se scăldau'n lacrimi la vederea acestei priveliști triste. Muerile își îngroapară fața în palme, ca să-și ascundă durerea. Necolae îngenuchie și se lasă greu peste sicriul în care i-s'a rostogolit toată fericirea.

Se începe prohodul... Părintele citește lin și jalnic ecteniile morților. Cînd cantorul începu pe: „Christos a înviat

din morți“..., nu se mai putu stăpîni, i-se umplură ochii de lacrimi și cauta cu jale la fetițele orfane.

Soarele atît de frumos strălucia pe cer. Troparele morților au fost înlocuite cu cîntările sf. Paști, armonizînd atît de frumos cu mareața naturii reînviătoare, cu cîntul paserilor ce se înălță în slavă.

Era o înmormintare de care nu se mai văzuse în sat.

— Cu Cristos a murit în ziua patimilor, ca să între cu Christos în împărăția cerurilor, spuse preotul poporului.

— Vezi, dacă a fost creștină bună ce slujbă i-a făcut părintele, și cum a învrednicit-o D-zeu să-î fie înmormintarea tocmai în ziua sfințelor paști, ziceau unii. Frumoasă i-a fost viața, frumoasă și moartea, răspundeau alții.

— Șaptezeci de ani am, oameni buni, dar încă așa o îngropăciune n'am văzut. Drept, c'a și fost un suflet de înger, și poate i-a fost mai dragă lui Dumnezeu, d'aia a luat-o diu lumea asta păcătoasă, zise moș Ilie către soții cu cari venia dela groapă.

E vremea săpatului al doilea Necolae. ieși dinsusul fîntîni ca să dea gata postata rămasă de ert.

Măria cea subțirică, și plăpîndă ca un crin. gospodina casei, se silia să pună toate la rînd. Rozalia cea durdulie, cu ochii ei cei negri, visători, caută întrebătoare la sora-sa, cum să-î fie d'ajutor.

Dafina o luă prin cucuruz la tatăl său. Aci rupea o floare, aci trăgea prin minuțe foile lungi ale cucuruzelor, apoi își aruncă ochii la o ciocirlie ce, abia cîțiva pași dela ea, se înălțase în văzduh. Isi ridica minuțele îndreptul ochilor, privindu-o până dispăru în albastrul zărilor

— Tătuțule, de ce s'a suit o pasere în cer, c'am văzut cînd s'a ridicat de pe răzoraș, ș'apoi tot a cîntat până a ajuns în cer.

CRONICA.

Urām sărbătorii fericite prietenilor, colaboratorilor, și tuturor cititorilor noștri.

La *Bocșa-montană* a fost ales de protopop ort. român, cu toate voturile, simpaticul diacon din Lugoj, d-nul *Mihail Gaspăr*, cunoscut nu numai ca preot harnic, ci și ca un iscusit publicist, scriitor și destoinic conferențiar. Îi dorim din suflet să treacă și în noua sa carieră din izbândă în izbândă, ear fraților Bocșeni le grătulăm sincer că le-a făcut Dumnezeu parte de un asemenea ocrotitor al bisericii și vrednic povățuitor al Românilor înșuflețiți din acele părți.

După învățătorii din România și cei din arhidieceza Sibului, se încearcă și la noi să se aducă în discuție „*activitatea extrașcolară a învățătorului confesional*” (sulevată de pedagogul Dr. Onisifor Ghibu), asupra căreia vom reveni și noi. Bine zice „*Educătorul*”, organul oficial al Reuniunii inv. ort. rom. din Eparhia Caransebeșului, că „se vede că unii au terminat-o cu *activitatea școlară*”.

Luni, a doua zi de Paști, se vor da concerte românești, împreunate cu teatru și petreceri de joc, în *Sasca-mont.*, *Ciclova-mont.*, *Mircovăț* și în *Vranj*, ear în *Recița-mont.*, se va da o mare producție teatrală cu abilități diletanți-membri ai Reuniunii rom. de cântări și muzică, sub conducerea prezidentului ei *Eugen Crenianu*, avind un program bogat și variat.

Ex sublocotenentul de honvezi *Simonides* a fost ademenit de autoritățile militare italiene, să câștige pentru Italia planurile portului de rezel din Pola, ceiace i-a și succedat. Cu banii ce i-a câștigat (60.000 lire) s'a repezit îndată la *Monte-Carlo* și la *Nizza*, unde în scurt timp i-a și măcinat la jocul de cărți. Acolo a făcut cunoștință cu un oficial comitatens *Kossy Andor*, căruia descoperindu-i daraverile trădării de patrie, acesta momentan l-a denunțat la ministrul de război din Viena, unde a fost deținut.

La 4 Mai st. n. tirg mare la Cacova.

Necolae, care tocmai se gindia la greul vieții, începu a zimbi:

- S'a suit ca să se roage la D-zeu, puiule. Copila se uita cu ochi scrutători la tatăl său.
- D'apoi ea știe „Tatăl nostru” și „Născătoarea”?
- Știe, dragă, știe.
- Și dela cine a învățat?
- A învățat și ea dela mamă-sa.
- E-e-e... că și pe mine mama m'a învățat...
- Apoi ea cum își face cruce, că n'are mîni?
- Își face cu aripile cruce.
- Noa-a-a..., se mira fetița, dar eu am văzut că gîștele noastre nu-și fac niciodată cruce, nici cînd le dă lelea grăunțe.
- D'aia le și mîncăm noi, puiule, pentru că nu-și fac cruce.
- Dafina sezu jos în cucurușe, și caută din nou la o ciocirlie mică ce se înălța...
- Apoi ce cere pasărea dela Dumnezeu, tătucule?
- Graunțe cere.
- Și-i dă?
- Ii dă, că D-zeu are de unde.
- Și cînd e sătulă se coboară ear la pămînt?
- Se coboară și se apucă de lucru. Fetița începu a zimbi, și privi cu neîncredere la tatăl-său.
- Că doar paserile nu lucră nimic, numai mîncîcă. Eu am văzut cînd a umblătit moșu griul, c'au venit paseri multe, multe, ș'au mîncat, și n'au mai lucrat nimic.
- Dar știi erf paserea cea de pe gard, cum ținea o omidă în gură?
- Știu, c'a zburat cu ea în șură la puf.
- Vezî, draga tatîf, omidele ar mîncă toate frunzele de pe pomî, și nu s'ar mai face poame, dar se duce pasărea și le omoară pe toate. D'aia a lăsat moșu-tău să mîncîce griu, pentru că și ele i-au cules omidele de pe pruniî din grădină.
- Copila ear se puse pe gînduri.

Mercuri seara un tînăr inteligent, cam de vr'o 24 ani, venind din Timișoara, s'a dus seara în amurg în cimitirul rom. cat. din localitate și s'a sinucis lingă mormîntul tătine-său, zice-se din cauza unei boale incurabile.

Intr'un sat din apropiere preotul, ca să nu se producă deranj, a rugat pe credincioși să îngăduie cu miruitul până după isprăvirea serviciului divin. La această recercare a preotului s'a găsit un nepăsător, chiar un învățător, care a strigat în biserică că *poporul vrea să fie miruit în cursul slujbei dumnezeiești...* Vai de mine. Așa te pomenesti că pe alocuria preotul să țină mai mult la miruit decît și la *Irmos*, cîntarea strălucită, cum i-se zice pe grecește. Și totuși „*Revista Preoților*”, dintre toate revistele noastre bisericesti, numai ea singură ne critică, cu o neexplicabilă reavoință, bunele noastre intenții. Dar n'ai ce face. Indrăzneții „*organizatori ai preoțimii*” scarmănă până și pastoralele arhierilor. Insuși „*Telegraful Român*” scrie (în Nr. 37 din a. c.):

„Ar face bine domniî dela „*Rev. Preoților*”, dacă s'ar gîndi serios și asupra lucrului, că oare în care biserică creștină din lume s'a mai auzit, orî s'a mai pomenit cîndva, ca preoții să critice în public pastoralele Arhierilor lor. Făcîndu-se critică pastoraletor Arhierilor noștri, în public, în felul cum e cea din „*Rev. Preoților*”, nu se face alta, decît se caută a se compromite Arhierii în fața credincioșilor și a străinilor, ear în aceasta cine nu va vedea — pelingă toate apărările și negările domnilor din jurul „*Revistei Preoților*”, — baciliî unei *anarhii condamnabile?!...*”

La *Ciacova* a fost a ales deputat sinodal administratorul protopopesc *Augustin Ghilezanu*.

Prin votul corpurilor legiuitoare *Prințul Ferdinand* al României a fost înaintat la rangul de generalissim.

Earășî a început a se zvoni, în presa mare, că nepotul de frate al chironomului *Franț Ferdinand*, presumpțivul moștenitor de tron al Monarhiei noastre, se va logodi cu principesa *Elisabeta* a României, așteptîndu-se numai împlinirea vârstei de 16 ani a frumoasei principese.

Aviaticul englez *Prier* a zburat cu un monoplan Blériot din Londra pîn'la Paris.

— Tată! Eu am auzit pe rîndunica cea dela streșina noastră cum a tot povestit cu puișorii ei. Poate atunci i-a învățat „Tatăl nostru”, că puii tot așa ziceau cum îi învăța mama lor.

— Apoi la pui nu li-e frig noaptea, căci casa lor nu are ușa?

— Nu, dragă, că-i acopere mama lor cu aripile.

— Mama lo-o-o-r...? Apoi ea rămîne dezvoltată?

— Ei nu i-e frig, că are pene multe, ș'apoi acum nu e așa frig ca earna.

— Dar știi, tată, cînd era zăpadă multă și a fost frig, atunci nu am văzut rîndunica. Poate s'o fi suit în cer să se încălzească. Dece n'a venit la noi în casă? Eu aș fi pus-o să șază colo'n lădița aia unde e păpușica mea.

— Earna, cînd e frig, rîndunica nu rămîne la noi. Ea zboară peste sat, și mai încolo, unde nu i-e frig niciodată.

— Apoi cînd a fost frig, dece nu ne-am dus și noi acolo?

— E tare departe, dragă, și noi nu ne putem duce pînă acolo.

— Să prindem pe Joiana și pe Rujana la car, orî să prindem caii moșului la căruță...

— Acolo este o apă mare, peste care numai rîndunica poate zbura.

— Nicî gîsca mea a sură nu poate trece?

— Ea nu se duce dela noi, că are pene multe și nu i-e frig, și de mîncare încă îi dăm cucuruz.

— Dar rîndunica ce mîncîcă?

— Ea mîncîcă numai musculițe, pe carî cînd zboară le prinde din aer.

— Deaia nu vine ea la grăunțe ca paserea cea din gard, răspuse Dafina.

Necolae sîrși postata și-și strînsese la inimă fetița, care îi alungase gîndurile negre, apoi luînd-o de mînă, porni spre casă, unde celalalte două îl întîmpinară și i-se alipise la pept... Drept a avut părintele, cînd îi spuse că copii, crescuți în frica lui Dumnezeu, îi îndulcesc amarul vieții.

Iuliu Pop.

La Lugoj a încetat din viață, după lungi și grele suferințe, în etate de 44 ani, *Silvia Vidu* născ. *Codreanu*, soția model a distinsului nostru cîntăreț și poet *Ioan Vidu*. Odihniască în pace! Transmitem nemîngăiatului soț sincere condoleanțe.

La universitatea din Bpesta sînt înscrise astan 260 femei, 167 la filozofie și 78 la medicină.

Introducerea sămănării de earbă în Ungaria. Agronomii carî doresc a se îndeletnici în Ungaria cu sămănatul de earbă, se fie cu luare aminte, că la dorința furnisorului curții *Edmund Mauthner* din Budapesta pune la dispoziție un specialist-cultivator de sămînțe de earbă, care va servi cu totfelul de introduceri în această branșă, și numita firmă acopere și speșele de drum. Cînd te gîndești, că în anul din urmă s'a introdus în Austro-Ungaria sămînțe de earbă în preț de 2½—3 milioane de coroane, nu poate remînea neluată în seamă această acțiune a firmei suspomenite.

Redactorul *N. Mitru* al „*Plugarului Român*” a fost pedepsit cu 120 cor. pentru că „a făcut politică” fără cauție.

Poșta Redacțiunii.

Paris. Încă n'am primit continuarea. *Ilie Crăciunel.* Iacătă-o la o laută cu a lu Vilu. Ailaltă după dzuia asta... Să nîe audzîm dă binie.

Poșta Administrațiunii.

P. T. abonați carî au rămas în restanță cu plățirea abonamentului, sînt rugați și de ziua asta a nu ne îngreuna toate rosturile. Sîntem rugători!

Bibliografie.

La Administrația noastră se află de vînzare următoarele cărți:
Dr. Iosif Popovici: *Bocetele românești* . . . 80
" " " *Balade populare din Banat* 1:80
Gheorghe Jianu: *Potpourri* 1:—
Dr. I. Fometescu: *Creșterea igienică a copiilor* — 25
Nicolae Firu: *Monografia bisericii ort. rom.*
din Oradea-mare 1:—

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravișanu*.

Mogile dăla Pașci.

Viedz tot țoalîe dă mătasă,
Din creșcet pănă'n calcîi,
Și la joc cînd o să iasă,
Credz că-i sat tot dă spăhiî...

Dacă stai să ce gîngeșci
Cîce mărășii să fac,
Dunge ai tu să plăceșci
Cîrpe, sucnie-oț, faci dă cap?

Că la toată sărbătoarea
Alce mogii să găciesc,
Și la Ana, și la Floarea,
Toace pră rînd să 'noiesc.

Dar acuma, baș la Pașci,
Să feriască Dumnedzău,
Poți să cumperi dzăcie vaci
Dă pră mogii-n satu mieu.

Tot făuce din mătasă,
Îți fug ochii dă pră elte,
Dar bani's tot din „sporcasă”
Păn' ș'ai dați prăntu albielie...

Nici muerilîe săracie
Nu să lasă mări pră gios,
Să lîe 'ntreac' alîe bogace
Cu vr'un „reclu” mări frumos.

Și dă ce-ai băga în casă
Mi rușinie a-vă spunfe:
Stă mălaiu gol pră masă,
Dar dă dulcie — pr'altă lume...

Unge e neomenie?
Ca la noi ai din Bănat,
Să dai tot pră mărășie,
Și dă slastă — n'ai gustat.

Vilu.

Prospect de fondare.

Știm cu toții, că poporul nostru este un popor agricultor, care se ocupă mai ales cu prăsirea de vite, și așa avutul său sunt vitele. Din acelea se hrănește se îmbracă, se plătește de biruri, și așa necondiționat trebuie să ne izbiască gândul, că aici trebuie pusă părghia, aici este lipsa de ajutorarea și întărirea lui.

Deaceia noi subscrișii fondatori, pornind cu gândul curat de a face un bine neprețuit poporului agricultor, ne-am hotărât, ca să formăm o societate pe acții pentru asigurarea vitelor, pe timp nedeterminat, care prin asigurarea proprietarilor de vite, pe lângă reciprocitate, în contra pagubelor ce pot obveni zilnic să serviască și pentru înaintarea economiei, a prăsirii și valorizării de vite, cât și a produselor lor, se serviască pentru îndreptarea, nobilitarea soiului de vite, pentru apărarea vitelor de boale, ca astfel îngrijind și păzind tesaurul cel mare și neprețuit ce-l are poporul în vitele sale, să-l întărim economic și mai tare, să-l facem să-și câștige încrederea în sine.

Asigurarea vitelor țaranului este binefacerea cea mai mare, ce se poate aduce, nu numai singuraticilor, ci poporului întreg, un dar mai mare pentru țaranul nostru nostru nu este, decât când îl poate asigura cineva, că pentru o taxă minimală, la caz dacă i-se îmbolnăvește vita, îi dai ajutor medical, medicină, oltuit gratuit, ba la caz dacă îi pică vita — ca să-l scapi de mizerie, dela sapa de lemn — îi dai și un ajutor de 70—80% dela suma cât a valorat vita picată.

Dat la Oravița-montană 20 Martie 1911.

Fondatorii :

Dr. Petru Cornean,
advocat în Oravița.

Dr. Gheorghe Vodă,
advocat în Oravița.

Simeon Vițan,
proprietar și comerciant în Oravița.

Dr. Ion Nedelcu,
advocat în Oravița.

Simeon Popa,
proprietar în Ticvaniu-mare.

Vasile Iorgovan,
proprietar în Ticvaniu-mare.

Petru Stoica,
directorul „Sentinelă” în Satul-nou

Dr. Mihaï Gropșianu,
advocat în Oravița.

Avram Corcea,
paroh și proprietar în Coșef.

Ioan Epure,
directorul „Plugarului” în Cacova.

Dr. Liviu Cigăreanu,
advocat în Oravița.

Gheorghe Jianu,
pensionar în Oravița.

Traian Lința,
inv. pens. în Cacova.

Dr. Nicolae Hubianu,
advocat în Oravița.

Acesta ar fi scopul societății formându, care va purta numele: „Insoțirea țaranilor pentru asigurarea vitelor ca societate pe acții”.

Deoarece legea comercială din anul 1875 art. XXXVII. §. 453 prescrie pentru societăți de asigurare un fond de asigurare de cel puțin 200.000 coroane, deaceia spre scopul înființării societății pe acții, exmitem spre subscriere 10.000 bucăți acții à 20 cor. plus 1 cor. ca spese de emisiune.

Termenul de subscriere este până la 15 Mai 1911.

Acțiile vor fi nominative și au în următorul mod a se plăti: a) la subscriere 6 cor. în capital și 1 cor. spese de emisiune; b) în 15 August 1911 7 cor.; c) în 15 Octombrie 7 cor. după fiecare acție.

După sumele plătite se solvesc acționarilor 5% interese, ear restanțierilor li-se socotesc 6% interese de întârziere.

Fondatorii își rezervă dreptul, asigurat în §-ul 183 din legea comercială, adică de a denumi direcțiunea pe 3 ani dela început.

Sediul societății este: Cacova.

Fondatorii își rezervă dreptul de a ridica capitalul social până la suma subscrisă din partea acționarilor.

Fondul de 200.000 coroane de asigurare, precum și fondurile de rezervă și premii ce se vor înființa, vor fi elocate la diferite bănci din provincă, deocamdată ca depunere spre fructificare. Dela principiul acesta numai conform §-ului 454 al legii comerciale se poate face abatere.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuințate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfintul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).
Prețul unui borcan de cremă americană 1 cor. 50 fil. Prețul pudrei americ. 1 cor. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sint picăturile americane. Prețul 1 cor.

De paști

ofer On. public din Oravița și jur **haine bărbătești și pentru copii, pardisiuri, ghetete (păpuși) și pălării** pentru domni, dame și copii; totfelul de **albituri**

cămăși, gulere și manchete (bertițe) cravate, geamautane de mîna și pentru călătorii, în fine:

postav de haine 120 cm. de lat riful fl. 0-33
1 vig de pînză de specialitate 15 riff „ 3-50
1 vig Canavas, de cea mai bună calitate 17 1/2 riff „ 4-50
Delen, bun, de spalat „ 0-19
Pînză netedă, bună, pentru haine „ 0-27
Ștegară curate de ață, de calitate bună „ 0-19
Ciorapi, buni, pentru bărb., 6 părechii „ 1-26
Ciorapi, buni, pentru dame 6 părechii „ 1-02
În provincă trimit, la cerere, marfă pentru ales!

Pentru ceiace nu convine, trimit banii îndărăt.
Cu stimă

IULIU WEISZ, magazin de modă, Oravița

Nr. 30/1911.

Licitațiune minuendă.

Pentru zidirea unei sale de învățămînt în comuna Ciudanovița, protopresbiteratul Oraviței, se escrie licitațiune minuendă, care se va ține la 25 April (8 Mai st. n.) a. c.

Prețul de esclamare e 6050 cor. 60fil., din care sumă comuna bis. dă peatra recerută, cu prețul stipulat în „Specificatiunea speselor”.

Reflectanții au a depune înainte de licitație vadiul de 10% din suma de esclamare, — ear diurne, viatic și spese de călătorie n'au dreptul a pretinde.

La licitație se vor admite numai oameni experți.

Planul, specificatiunea de spese și măsurii se pot vedea în orce zi la oficiul parohial.

Ciudanovița la 30 Marte (12 Apr. st. n.) 1911.

Pentru comitetul par.

Ion Toader,
preot.

In „Farmacia bătină” a lui

Max de Knoblauch,

nou renovată, și ajustată modern, serviciu x-7 prompt și culant.

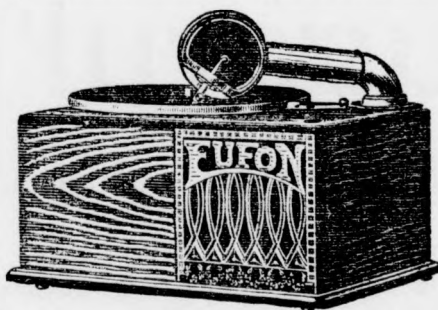
10 porunci ale agronomului,

foarte însemnate în economie, le capătă ori cine gratis, franco posta, decî fără nicio cheltuială, cine scrie după ele la **Apotecariu Trnkoczy în Laibach,** în Kraina, Austria.

Senzație! O mare noutate!

Eufon

Mașină de vorbit, fără tolcer.

Tolcerul sunetului lipsește, fiind înlocuit printr'un fund de rezonanță, prin ceiace s'a dobîndit o reflectare naturală, înlăturîndu-se din acest Eufon sunetul supărător. — Prospecte gratis și franco. In depozit aparate de 12 tipuri, dela cele mai ieftine, până la cele mai fine, începînd dela 50 cor. însus. Mare asortiment în plăci duble, cum și în diverse ace pentru Gramofoane.

M. Atzinger & Comp.
Oravița.

Cine vrea marfă bună, să tîrgue în bătănia

GHEORGHE BOGDANU

peste drum de biserica din Oravița-rom.

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări în contra focului și în contra grindinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valorii asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiunii la Direcțiune în **Sibiu**, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în **Arad**, la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

AVIZ.

La tîmplăria Iohan Formayer
în Oravița

se pot comanda totfelul de mobile și lucrări pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă neavînd depozit, costișitor, e în măsură a lucra mai ieftin decit orcare. Pofțiți și vă convingeți!

„ORAVICIANA”

SOȚIETATE PE ACȚII
 INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII
 — ORAVIȚA. —

Capital social Cor. 550.000
 Fonduri „ 342.000
 Depunerî spre fructificare „ 2,500.000

Giroconto la Banca austro-ungară. — Ceconto la Cassa de păstrare poștală Nr. 15.625 — Telefon Nr. 29.

Escomptează cambii, acordă împrumuturi hipotecare și personale
 cu 6—8% netto.

==== Primește depunerî spre fructificare cu 4½% și 5%. ====

x-4

— Darea o plătește institutul. —

— Răscumpără gratuit orice fel de cuponî și îndeplinește tot soiul de afacerî de bancă. —

Expoziturile la Vrani, Vraniuț, Iam, Secăș, Răcășdia, Varadia și Mercina
 mijlocese împrumuturi de orice natură, regulează scadențe, primește depunerî spre fructificare și efectuează și alte operațiuni de bancă.

La

Banca „Plugarul” din Cacova

s'au făcut mari schimbări.

Banca „Plugarul” a devenit adevărata bancă a plugarilor, că ea are la conducere mai mult plugari.

Banca „Plugarul” e unica bancă care conduce gratuit asigurarea de vite a plugarilor.

Împrumuturile cele mai ieftine se pot face la banca „Plugarul” din Cacova.

După depunerî camăta mai mare banca „Plugarul” din Cacova o plătește?

Împrumuturi li-se dau plugarilor de-acum înainte cu următoarele condițiuni:

- a) Pe obligațiune cu intabulare în locul prim cu 6%
- b) Pe cambii „ „ „ „ „ „ 6½%
- c) „ „ „ „ „ „ al doilea „ 7%

Depunerî se primesc la „PLUGARUL” dela 1 cor. în sus. Se plătește camăta 5—5½ și 6% după mărimea sumei și după condițiile de depunere. Darea de venit banca o plătește.

Asigurarea de vite Fie care plugar cu suma de 2 fil. după 100 cor. la an, poate să-și asigure vitele încontra pagubelor, ba capătă doctor, oltuit, și medicină, gratuit. Sînt înscriși până acum 900 frați plugari din 22 comune. S'au desbăgubit

în anul 1909 pentru boi, vaci, cai, viței la 101 membri în preț de 20 mii cor.

Asigurări de viață se pot face în condiții favorabile la banca „Plugarul”.

Acții și Losuri de tot soiul, cumpără banca „PLUGARUL” cu prețurile cele mai mari; cumpără și vinde realități și unelte agronomice.

Vin, răchie foarte bună, de prune, moale sau pre-friptă, se capătă la banca „PLUGARUL”.

Spirit rafinat, și spirit pentru preparat răchiu de bucate, se capătă la fabrica băncii „PLUGARUL” în Surducul-mare.

Opuři și broșuri

Se recomandă
a executa următoarele:

Foï periodice

INVITĂRI.

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANTURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice

ce se țin de această branșă

PROGRAME.

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „PROGRESUL”

societate pe acții

ORAVIȚA

piata mare (lîngă Moara de foc)

• Diferite tipărituri pentru bănci

STATUTE • LIBELE
CIRCULARE
AFIȘE

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate
MENU

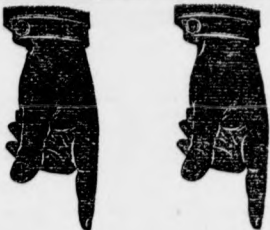
PLICURI CU FIRMA
OBLIGAȚIUNI

Comandele primite se efectuesc cu promptitudine și cu conștiință.

Cărți în comisiuni

PREȚURI MODERATE!

Panglici pentru morți

„VICTORIA“

institut de credit și economii, ca societate pe acții în Arad.

Prospect de emisiune.

Adunarea generală ținută la 19 Martie 1911 n. a hotărât fuzionarea institutului de credit și economii „Lunca“ din Boroșineu cu institutul nostru, și totodată a hotărât și urcarea capitalului de acții dela Cor. 1,200.000— la Cor. 2,500.000— sub condițiile ce urmează aci:

I. Institutul nostru emite 6500 acții noi în valoare nominală de Cor. 200— acția, dintre cari

1. 6000 de acții se ofer acționarilor vechi cu Cor. 300— preț de emisiune, astfel, că fiecare acționar vechiu are dreptul de prioritate de a subscrie din această emisiune atâtea acții noi, câte are deja din emisiunile precedente.

2. 250 acții se oferă, cu drept de prioritate, acționarilor institutului „Lunca“, cu prețul de Cor. 400—; astfel, însă că pelingă o simplă declarație de optare și pelingă depozitarea acțiilor, fără altă plată, pentru aceste 4 acții dela „Lunca“, institutul nostru, de câte una acție nouă, și totodată după aceste acții dă 5% interese dela 1 Ianuar 1911 până la 31 Decembrie 1911, îndată după încheierea acestui an; în fine restul:

3. 250 acții noi, dimpreună cu toate celelalte acții rămase eventual neoptate, fie dela „Victoria“, fie dela „Lunca“, se ofer în primul rînd acționarilor, și în al doilea rînd și altor persoane, cu prețul de emisiune de Cor. 400— de acție.

II. În toate trei cazurile din prețul de emisiune Cor. 200— se adaugă la capitalul de acții, ear restul, după subtragerea speselor de emisiune, se adaugă la fondul special de rezervă.

III. Termenul de subscriere, pentru acționari și pentru neacționari, se fixează

de la 15 April până la 15 Mai 1911 n.

inclusiv, astfel însă că toți acționarii vechi, cari până la acest termen nu au participat la subscriere, necondiționat își perd dreptul de prioritate (§ 7 din statute).

Deodată cu subscrierea acționarilor vechi sînt dator să prezinte la cassă toate acțiile vechi, pentru cari vor să opteze, spre a se ștampila cu nota de emisiune, datorii fiind să plătiască totodată și prima rată de emisiune; altcum subscrierile nu au nicio valoare.

IV. Prețul acțiilor noi se plătesc în următoarele rate și termene:

a)	Cor. 50—	dela 15 April	până la 15 Mai n.	1911
b)	„ 50—	„ 15 Mai	„ „ 15 August	„
c)	„ 100—	„ 15 August	„ „ 15 Septembrie	„
b)	„ 100—	„ 15 Septembrie	„ „ 15 Octombrie	„

Ce privește acțiile emise cu prețul de Cor. 400.—, rata ultimă de plătit la 15 Septembrie până la 15 Octombrie 1911 n., înloc de Cor. 100 va fi de Cor. 200—

Toate ratele se pot plăti însă și înainte de aceste termene.

V. Acțiile noi vor participa la toate drepturile institutului numai începînd dela 1 Ianuar 1912; până atunci subscriitorii primesc 5% interese după ratele plătite și dincontră, după ratele neachitate la termen vor plăti 6% interese de întîrziere.

În caz de neplătire la termenele fixate, ratele deja plătite se perd în favorul fondului de rezervă, ear acțiile rămase astfel neplătite, se declară de nimicite și înlocul lor se emit acții noi cu prețul de Cor. 400— (§ 10 din statute).

VI. În caz dacă cutare acționar dela „Lunca“ nu va uza de dreptul său de prioritate (ad punctul 1/2), sau peste tot nu va depune la cassă noastră una sau mai multe acții dela „Lunca“, în termenul mai sus hotărît, acțiile astfel neoptate se declară de nule și pelingă plățirea sau depozitarea valorii lor nominale de câte Cor. 100.—, Institutul „Victoria“ este în drept să emită acții noi, conform prospectului de față, cu prețul de Cor. 400—.

VII. Acțiile se vor libera numai după plățirea întregului preț de emisiune, și numai cu începere dela 1 Noiembrie 1911, — până atunci plățirile se fac și se chitează în titluri provizorii.

Arad, 19 Martie 1911 n.

Direcțiunea institutului.